

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1584/2546

นาย เจือ เอมศรีโจทก์ นาย บุญลือ แก้วเอี่ยม ในฐานะผู้จัดการมรดกของนาง กลิ้ง เสือนา กับพวกจำเลย
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 176, ป.วิ.พ. มาตรา 148, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.พ.พ. มาตรา 1733,
ป.วิ.พ. มาตรา 276, ป.พ.พ. มาตรา 1629, ป.พ.พ. มาตรา 1639, ป.พ.พ. มาตรา 213

ย่อ / หลักกฎหมาย

หลักเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งที่จะเป็นฟ้องชำนั้น คดีก่อนศาลต้องมีคำวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาท
แห่งคดีแล้ว แต่เมื่อปรากฏว่าคดีก่อนโจทก์กับพวกได้ถอนฟ้อง ซึ่งการถอนฟ้องย่อมลบล้างผลแห่ง
การยื่นคำฟ้องนั้น และกระทำให้ความกลับคืนเข้าสู่ฐานะเดิมเสมือนหนึ่งมิได้มีการฟ้องเลยตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 176 นอกจากนี้คดีดังกล่าวศาลชั้นต้นยังมิได้มี
คำพิพากษาวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีแต่อย่างใด การที่โจทก์นำมูลคดีเดียวกันกับคดี
ดังกล่าวมาฟ้องจำเลยที่ 1 กับพวกเป็นคดีนี้ จึงมิใช่เป็นการรื้อร้องฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัย
โดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีก่อน ฟ้องของโจทก์ในคดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้ำตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148 โจทก์เป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกฟ้องขอให้เพิกถอนนิติ
กรรมการโอนที่ดิน ซึ่งเป็นทรัพย์มรดกระหว่างจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกกับจำเลยที่ 2 จึง
เป็นคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกทรัพย์มรดกของผู้ตายจากจำเลยทั้งสอง สำหรับจำเลยที่ 1 จะยกอายุความ
มรดก 1 ปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์หาได้ไม่ เพราะ
กฎหมายได้บัญญัติเรื่องอายุความเกี่ยวกับการจัดการมรดกที่ผู้จัดการมรดกจะต้องรับผิดชอบทายาท
ไว้โดยเฉพาะแล้วตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1733วรรคสอง ซึ่งมีกำหนด
อายุความ 5 ปี นับตั้งแต่การจัดการมรดกลิ้นสุดลง ดังนั้น ฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 จึงไม่
ขาดอายุความ ส่วนจำเลยที่ 2 นั้นมิใช่ผู้รับพินัยกรรมอันจะถือว่าเป็นทายาทที่มีสิทธิรับมรดก เมื่อ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินและให้คืนเงินสดเพื่อนำมาแบ่งปันแก่ทายาท จึง
เป็นการฟ้องเรียกทรัพย์คืนจากจำเลยที่ 2 ซึ่งไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีสิทธิยก
อายุความมรดก 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็น
ทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายได้ ฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 จึงไม่ขาดอายุความ
โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 เป็นกรณีที่วัตถุแห่ง
หนี้เป็นอันให้กระทำการนิติกรรมอย่างหนึ่ง เมื่อศาลพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอน
ที่ดินดังกล่าว ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาโดยระบุเงื่อนไขการบังคับคดีว่า หากจำเลยทั้งสองไม่
ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสองได้ตามประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง มาตรา 276 โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นทายาทโดยธรรมของนางกลิ้ง เสือนา ผู้ตาย
โดยการรับมรดกแทนที่นางพัน เอมศรี หลังจากผู้ตายถึงแก่ความตาย ศาลมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็น
ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2537 จำเลยที่ 1 โอนทรัพย์มรดกที่ดินและเงินฝาก
ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยจำเลยที่ 2 อ้างว่ามีพินัยกรรมของผู้ตายยกทรัพย์ดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 2 แต่
พินัยกรรมดังกล่าวเป็นพินัยกรรมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะในวันทำพินัยกรรมผู้ตายไม่มี
เงินฝากอยู่ในธนาคาร และลายพิมพ์นิ้วมือในช่องผู้ทำพินัยกรรมไม่ใช่ลายพิมพ์นิ้วมือที่แท้จริงของ

ผู้ตาย ขอให้พิพากษาว่าพินัยกรรมของผู้ตายเป็นโมฆะ และเพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 หากจำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาให้จำเลยที่ 2 คืนเงินมรดกของผู้ตาย และห้ามจำเลยทั้งสองเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินมรดกของผู้ตาย จนกว่าจะได้จัดการแบ่งมรดกโดยถูกต้องตามกฎหมายจำเลยทั้งสองให้การว่า จำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายตามคำสั่งศาลพินัยกรรมของผู้ตายตามฟ้องสมบุรณ์ จำเลยที่ 1 โอนที่ดินและมอบเงินให้แก่จำเลยที่ 2 ตามข้อกำหนดในพินัยกรรม โจทก์เคยฟ้องจำเลยที่ 1 ขอให้โอนทรัพย์สินมรดกของผู้ตายต่อศาลชั้นต้นในคดีแพ่ง ฟ้องโจทก์จึงเป็นฟ้องซ้ำ โจทก์ไม่ได้ฟ้องขอให้เพิกถอนข้อกำหนดพินัยกรรมภายในอายุความนับแต่วันรู้เหตุ ฟ้องโจทก์จึงขาดอายุความ ขอให้ยกฟ้องศาลชั้นต้นพิพากษาว่า พินัยกรรมไม่มีผลบังคับ ให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอนที่ดินระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 หากจำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาแทน และให้จำเลยที่ 2 ชดใช้เงินจำนวน 40,000 บาท แก่โจทก์เพื่อนำไปแบ่งปันแก่ทายาทโดยธรรมของนางกลิ้ง เสือนา ผู้ตายจำเลยทั้งสองอุทธรณ์ศาลอุทธรณ์ภาค 6 พิจารณายินจำเลยทั้งสองฎีกาศาลฎีกาวินิจฉัยว่า "ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองในประเด็นข้อแรกมีว่า โจทก์เป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายหรือไม่ จำเลยทั้งสองฎีกามีใจความว่า โจทก์ไม่มีพยานหลักฐานแสดงว่าโจทก์เป็นบุตรของนางพัน เอ็มศรีหรือเสือนาพี่สาวผู้ตาย โจทก์จึงไม่ใช่ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายนั้น เห็นว่า โจทก์และพยานโจทก์ทั้งสามเบิกความมีรายละเอียดสอดคล้องต้องกันว่า โจทก์เป็นบุตรของนางพันเอมศรีหรือเสือนา ซึ่งเป็นพี่สาวของผู้ตายร่วมบิดามารดาเดียวกัน เฉพาะอย่างยิ่งพยานโจทก์ทั้งสามดังกล่าวต่างเป็นบุคคลในเครือญาติใกล้ชิดกับทั้งฝ่ายโจทก์และจำเลยทั้งสอง ซึ่งเชื่อได้ว่าย่อมรู้ความเป็นไปในเครือญาติได้ดี คำเบิกความของพยานโจทก์ทั้งสามจึงมีน้ำหนักในการรับฟัง ทั้งจำเลยที่ 1 เองก็เบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านรับว่าโจทก์เป็นบุตรของนางพันและเป็นทายาทที่มีสิทธิรับมรดกของผู้ตาย ส่วนจำเลยที่ 2 มิได้นำสืบหักล้างหรือแสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามที่โจทก์นำสืบว่าโจทก์เป็นบุตรของนางพันซึ่งเป็นพี่สาวของผู้ตายดังนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าขณะผู้ตายถึงแก่ความตาย ผู้ตายไม่มีคู่สมรสและบุตรทั้งบิดามารดาก็ถึงแก่ความตายไปก่อนแล้วมรดกของผู้ตายจึงตกทอดแก่พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกันกับผู้ตาย ซึ่งรวมทั้งนางพันมารดาโจทก์ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1629(3) เมื่อนางพันถึงแก่ความตายก่อนผู้ตาย โจทก์ซึ่งเป็นบุตรและเป็นผู้สืบสันดานของนางพันย่อมมีสิทธิรับมรดกแทนที่นางพัน โจทก์จึงเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายเฉพาะส่วนแบ่งของนางพันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1639 ฎีกาของจำเลยทั้งสองในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองในประเด็นข้อสองมีว่า ฟ้องของโจทก์ในคดีนี้เป็นฟ้องซ้ำกับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 1545/2537 ของศาลชั้นต้นหรือไม่เห็นว่า หลักเกณฑ์สำคัญประการหนึ่งที่จะเป็นฟ้องซ้ำอันเป็นการต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 148 นั้นคือ คดีก่อนศาลได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทแห่งคดีแล้ว แต่เมื่อปรากฏว่าคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 1545/2537 ของศาลชั้นต้น โจทก์กับพวกในคดีดังกล่าวได้ถอนฟ้อง ซึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 176 บัญญัติว่า การทิ้งคำฟ้องหรือถอนฟ้องย่อมลบล้างผลแห่งการยื่นคำฟ้องนั้น และกระทำให้คู่ความกลับคืนเข้าสู่ฐานะเดิมเสมือนหนึ่งมิได้มีการฟ้องเลย แต่คำฟ้องใด ๆ ที่ได้ทิ้งหรือถอนแล้วอาจยื่นใหม่ได้ภายใต้บังคับบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยอายุความ นอกจากนี้คดีดังกล่าวศาลชั้นต้นยังมิได้มีคำพิพากษาวินิจฉัยประเด็น

ข้อพิพาทแห่งคดีแต่อย่างใด การที่โจทก์นำมูลคดีเดียวกันกับคดีดังกล่าวมาฟ้องจำเลยที่ 1 กับพวก เป็นคดีนี้จึงมิใช่เป็นการรื้อร้องฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดี ก่อน จึงไม่ต้องห้ามตามบทกฎหมายมาตรา 148 ดังกล่าว ฟ้องของโจทก์ในคดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้ำกับ คดีแพ่งหมายเลขแดงที่1545/2537 ของศาลชั้นต้น ฎีกาของจำเลยทั้งสองในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองในประเด็นข้อสามมีว่าพินัยกรรมตามฟ้องเป็นพินัยกรรมปลอมหรือไม่ ตามทางนำสืบของโจทก์เห็นได้ว่าเป็นการที่โจทก์นำสืบยืนยันว่าก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมตามสำเนาเอกสารหมาย จ.9 หรือ ล.4 ไว้ แต่เป็นพินัยกรรมที่มีผู้ทำปลอมขึ้น ส่วนจำเลยทั้งสองนำสืบอ้างว่า ผู้ตายได้ทำพินัยกรรมตามสำเนาเอกสารหมาย จ.9 หรือ ล.4 ขึ้น เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2534ที่บ้านของนายภักดี อินทรวงศ์ เลขที่ 186 หมู่ที่ 2 ตำบลหัวดง อำเภอ แก้วเลี้ยว จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งผู้ตายลงลายมือพิมพ์นิ้วมือในช่องผู้ทำพินัยกรรม นายภักดีลงชื่อ เป็นผู้เขียนและพยานรับรองลายมือชื่อ และนางสุกัญญา อินทรวงศ์ บุตรสาวของนายภักดีกับนาย บรรจง แก้วเอี่ยม น้องชายของจำเลยที่ 2 ลงชื่อเป็นพยานรับรองลายมือชื่อ เมื่อโจทก์และจำเลย ทั้งสองนำสืบโต้แย้งกันเช่นนี้ คดีมีเหตุผลและน้ำหนักน่าเชื่อถือฝ่ายใดเห็นว่า ตามคำเบิกความของ ตัวโจทก์และนางสมวงศ์กับนายประทุมพยานโจทก์ทั้งสองดังกล่าวข้างต้นได้ความทำนองเดียวกัน ว่าก่อนผู้ตายถึงแก่ความตาย ผู้ตายเคยทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินของผู้ตายให้แก่นายประทุม นางกัญญา นายวิเชียร เด็กหญิงปริญญา ศรีสวาท และเด็กชายแสงเทียน ศรีสวาท โดยทำที่ ที่ว่าการอำเภอชุมแสงทั้งสิ้น รวมทั้งหนังสือตัดทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดกตามเอกสารหมาย ล.1 ผู้ตายก็ไปทำที่ที่ว่าการอำเภอชุมแสงเช่นเดียวกัน ซึ่งจำเลยที่ 1 ก็เบิกความตอบทนายโจทก์ ถามค้านรับในเรื่องนี้ เมื่อพิจารณาถึงว่าขณะที่ผู้ตายทำพินัยกรรมฉบับพิพาทตามสำเนาเอกสาร หมาย จ.9 หรือ ล.4 ที่จำเลยที่ 2 กล่าวอ้างผู้ตายมีอายุประมาณ 80 ปีแล้ว และจากบ้านของผู้ตาย ซึ่งอยู่ที่ตำบลเกยไชย อำเภอชุมแสง ไปยังบ้านของนายภักดี ที่ตำบลหัวดง อำเภอแก้วเลี้ยว ก็น่าเชื่อ ว่าเป็นระยะทางที่ห่างไกลกันพอสมควร กรณีจึงไม่น่าจะมีเหตุผลที่ผู้ตายจะต้องเดินทางไกลไปทำ พินัยกรรมดังกล่าวถึงอำเภอแก้วเลี้ยว ซึ่งต่างอำเภอท้องที่ที่ผู้ตายมีภูมิลำเนาอยู่ตามที่จำเลยทั้งสอง กล่าวอ้างทั้ง ๆ ที่ก่อนหน้านี้ผู้ตายก็ได้ทำพินัยกรรมฉบับอื่น ๆ รวมทั้งทำหนังสือตัด ทายาทโดยธรรมมิให้รับมรดกที่ที่ว่าการอำเภอชุมแสง ซึ่งเป็นอำเภอท้องที่ที่ผู้ตายมีภูมิลำเนาอยู่ใน เขตทั้งสิ้นดังกล่าวแล้วข้อที่นายบรรจงพยานจำเลยทั้งสองเบิกความอ้างว่า เหตุที่ผู้ตายไม่ยอมไป ทำพินัยกรรมดังกล่าวที่ที่ว่าการอำเภอชุมแสง เนื่องจากเกรงว่าเจ้าหน้าที่ของอำเภอจะเป็น พรอคพวกของนายประทุมนั้นก็เป็นการง่ายแก่การกล่าวอ้างและเลื่อนลอยจึงขาดน้ำหนักให้ รับฟังได้ และข้อเท็จจริงฟังได้ความตามทางนำสืบของโจทก์ต่อไปว่า พินัยกรรมฉบับพิพาทเพิ่ง ปรากฏขึ้นหลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายไปแล้วประมาณ 2 ปี ยังมีเหตุชวนทำให้ข้ออ้างของจำเลย ทั้งสองที่ว่าก่อนถึงแก่ความตาย ผู้ตายได้ทำพินัยกรรมฉบับพิพาทไว้นั้นส่อให้เห็นเป็นพิรุธกล่าวคือ ปรากฏว่านายบรรจงเป็นน้องชายของจำเลยที่ 2 และอ้างว่าเป็นผู้พาผู้ตายไปทำพินัยกรรมฉบับ พิพาทที่บ้านของนายภักดี โดยนายบรรจงลงชื่อเป็นพยานในพินัยกรรมด้วยนายบรรจงจึงย่อมรู้ดี ว่าผู้ตายได้ทำพินัยกรรมฉบับพิพาทยกที่ดินทั้งสามแปลงและเงินสดในธนาคารให้แก่จำเลยที่ 2 นายบรรจงจึงน่าจะเล่าเรื่องที่ผู้ตายทำพินัยกรรมฉบับพิพาทให้บรรดาทายาทของผู้ตายโดยเฉพาะ จำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นผู้รับพินัยกรรมทราบเสียตั้งแต่แรกที่ผู้ตายถึงแก่ความตายใหม่ ๆ ไม่น่าจะปล่อย เวลาให้ล่วงเลยมาเกือบ 2 ปี จนถึงเดือนพฤษภาคม 2537 จึงได้เล่าเรื่องให้จำเลยที่ 2 ทราบเรื่อง พินัยกรรมฉบับพิพาท ส่วนข้อที่นายบรรจงเบิกความอ้างว่าหลังจากผู้ตายทำพินัยกรรมฉบับพิพาท

แล้วในต้นปี 2535 พยานและครอบครัวได้ไปอยู่อาศัยที่บ้านพี่ชายที่จังหวัดนนทบุรีประมาณ 2 ปี โดยไปรับจ้างนัดแก่บุคคลทั่วไป จนกระทั่งเดือนพฤษภาคม 2537 พยานได้กลับไปหามารดาของ พยานที่อำเภอชุมแสงและทราบว่าผู้ตายถึงแก่ความตาย พยานจึงบอกเล่าเรื่องที่ผู้ตายทำ พินัยกรรมให้แก่จำเลยที่ 2 ทราบก็ดี และข้อที่จำเลยที่ 2 เบิกความอ้างว่า นายบรรจงได้บอก เล่าเรื่องที่ผู้ตายทำพินัยกรรมให้แก่จำเลยที่ 2 ทราบเมื่อประมาณต้นเดือนพฤษภาคม 2537 ก็ดี ล้วนแต่เป็นการกล่าวอ้างอย่างง่าย ๆ และเลื่อนลอย ไม่สมเหตุผลให้น่าเชื่อถือ นอกจากนี้ที่จำเลย ทั้งสองนำสืบอ้างว่าลายพิมพ์นิ้วมือในช่องผู้ทำพินัยกรรมตามสำเนาพินัยกรรมฉบับพิพาทเอกสาร หมายเลข จ.9 หรือ ล.4 เป็นลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ตายนั้น ก็มีข้อส่อพิรุธอยู่กล่าวคือนายภักดีเบิกความ ตอบคำถามดิงว่า ผู้ตายพิมพ์ลายหัวแม่มือข้างซ้ายในช่องผู้ทำไม่ทราบ ซึ่งเจือสมกับคำเบิกความ ของนายประทุมพยานโจทก์ที่เบิกความว่า จำเลยที่ 2 ไม่เคยเกี่ยวข้องกับผู้ตาย จึงแสดงให้เห็นว่า จำเลยที่ 2 ไม่เคยปรนนิบัติรับใช้หรือดูแลเอาใจใส่ผู้ตายเป็นพิเศษก่อนที่ผู้ตายจะถึงแก่ความตาย กรณีย่อมไม่มีมูลเหตุจูงใจเป็นพิเศษที่ผู้ตายจะยกที่ดินทั้งสามแปลงและเงินสดทั้งหมดในธนาคาร ให้แก่จำเลยที่ 2 เมื่อประมวลเหตุผลตามที่กล่าวมาเข้าด้วยกันแล้ว ชื่อนำสืบของโจทก์มีเหตุผลและ น้ำหนักน่าเชื่อถือมากกว่าชื่อนำสืบของจำเลยทั้งสอง ข้อเท็จจริงจึงน่าเชื่อว่าผู้ตายมิได้ทำ พินัยกรรมตามสำเนาเอกสารหมายเลข จ.9 หรือ ล.4 จำเลยที่ 2 จึงไม่มีสิทธิรับมรดกที่ดินทั้งสามแปลง และเงินสดในธนาคารจำนวน 40,000 บาท ของผู้ตายตามกฎหมายข้ออ้างประการอื่น ๆ ในฎีกา ของจำเลยทั้งสองที่เกี่ยวกับประเด็นข้อนี้ถึงวินิจฉัยไปก็ไม่ทำให้ผลคดีเปลี่ยนแปลง จึงไม่จำต้อง วินิจฉัย ฎีกาของจำเลยทั้งสองในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองใน ประเด็นข้อสี่มีว่า ฟ้องของโจทก์ขาดอายุความ 1 ปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 หรือไม่ โดยจำเลยทั้งสองฎีกามีใจความว่า ผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2535 ซึ่งโจทก์ทราบดีว่าผู้ตายถึงแก่ความตายเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2535 ดังกล่าว จำเลยที่ 1 ไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินมรดกของผู้ตายในระหว่างจัดการ จึงไม่ถือว่าจำเลยที่ 1 ได้ครอบครอง ทรัพย์สินมรดกแทนทายาท และเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2537 จำเลยที่ 1 โอนทรัพย์สินมรดกของผู้ตายให้ แก่จำเลยที่ 2 จำเลยที่ 2 เป็นผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกของผู้ตายตลอดมา โจทก์นำคดีนี้มาฟ้องเมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม 2538 ซึ่งเป็นเวลาหลังจากผู้ตายถึงแก่ความตายเกินกว่า 1 ปี ฟ้องของ โจทก์จึงขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 นั้น เห็นว่า คดีนี้ เป็นคดีที่มีจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ซึ่งได้รับแต่งตั้งโดยคำสั่งศาล โจทก์ซึ่งเป็น ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินทั้งสามแปลงซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดก ของผู้ตายระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และให้จำเลยที่ 2 คืนเงินจำนวน 40,000 บาท ซึ่งเป็น ทรัพย์สินมรดกของผู้ตายที่จำเลยที่ 1 มอบให้แก่จำเลยที่ 2 ไป จึงเป็นคดีที่โจทก์ฟ้องเรียกทรัพย์สินมรดก ของผู้ตายจากจำเลยทั้งสอง ที่มีจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดก สำหรับจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็น ผู้จัดการมรดกจะยกอายุความมรดก 1 ปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1754 ขึ้น ต่อสู้โจทก์หาได้ไม่ เพราะกฎหมายได้บัญญัติเรื่องอายุความเกี่ยวกับการจัดการมรดกที่ ผู้จัดการมรดกจะต้องรับผิดชอบต่อทายาทไว้โดยเฉพาะแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1733 วรรคสอง ซึ่งมีกำหนดอายุความ 5 ปีนับตั้งแต่การจัดการมรดกสิ้นสุดลง จำเลยที่ 1 มี สิทธิยกอายุความ 5 ปีนี้เท่านั้นขึ้นต่อสู้โจทก์ ดังนั้น แม้โจทก์จะนำคดีนี้มาฟ้องเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2538 ซึ่งพ้นกำหนดเวลา 1 ปี นับแต่โจทก์รู้ถึงความตายของผู้ตายแล้วก็ตามฟ้องของ โจทก์สำหรับจำเลยที่ 1 ก็ไม่ขาดอายุความ ส่วนจำเลยที่ 2 นั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ตามที่วินิจฉัยมา

ข้างต้นแล้วว่า ผู้ตายมิได้ทำพินัยกรรมตามเอกสารหมายเลข 9 หรือ ล.4 หรืออีกนัยหนึ่งพินัยกรรมดังกล่าวเป็นพินัยกรรมปลอม จำเลยที่ 2 จึงไม่ใช่ผู้รับพินัยกรรมอันจะถือว่าเป็นทายาทที่มีสิทธิรับมรดกที่ดินทั้งสามแปลงและเงินสดจำนวน 40,000 บาทของผู้ตาย เมื่อโจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินและให้คืนเงินสดเพื่อนำมาแบ่งปันแก่ทายาทจึงเป็นการฟ้องเรียกทรัพย์สินจากจำเลยที่ 2 ซึ่งไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ จำเลยที่ 2 จึงไม่มีสิทธิยกอายุความมรดก 1 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ตายได้ ฟ้องของโจทก์สำหรับจำเลยที่ 2 จึงไม่ขาดอายุความ ฎีกาของจำเลยทั้งสองในข้อนี้ฟังไม่ขึ้นปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามฎีกาของจำเลยทั้งสองในประเด็นสุดท้ายมีว่า คดีนี้จำเลยที่ 1 ถูกฟ้องในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ไม่ได้ถูกฟ้องในฐานะส่วนตัวศาลไม่อาจพิพากษาบังคับโดยให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยที่ 1 ได้นั้น เห็นว่า คดีนี้โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนนิติกรรมการโอนที่ดินทั้งสามแปลงระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นกรณีที่วัตถุแห่งหนี้เป็นอันให้กระทำการนิติกรรมอย่างหนึ่งดังนั้น เมื่อศาลพิพากษาให้เพิกถอนนิติกรรมการจดทะเบียนโอนที่ดินทั้งสามแปลงระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 ดังกล่าว ศาลย่อมมีอำนาจพิพากษาโดยระบุเงื่อนไขแห่งการบังคับคดีว่า หากจำเลยทั้งสองไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสองได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 213 ดังที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 276 บัญญัติไว้ ฎีกาของจำเลยทั้งสองในข้อนี้ฟังไม่ขึ้น ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษาต้องกันมาชอบแล้ว ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วย"พิพากษายืน

องค์คณะ

จำรูญ แสงภักดี · สมชัย เกษขุมพล · สุมิตร สุภาคุณ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) – deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1584/2546>